

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ અપ્પિકેશન નં. ૮૫૧૪/૨૦૧૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. એ.પી. ઠાકર

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

દીપક ચેતનદાસ મહબુબાની....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

રીતુ રમેશ લાખાણી અને ૧ અન્ય....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી નિસર્ગ એચ. વ્યાસ(૯૪૩૧) માટે શ્રી મનોજ હરિત,
એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી પી.પી. મજમુદાર(૫૨૮૪), એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ વતી સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ, એ.પી.પી. (૨)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. એ.પી. ઠાકર

તારીખ : ૧૧/૦૪/૨૦૧૯

સીએવી ચુકાદો

૧. રુલ. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મજમુદાર સામાવાળા નં. ૧ વતી રુલની બજવણી
માફ રાખે છે અને વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ સામાવાળા નં. ૨ વતી
રુલની બજવણી માફ રાખે છે.

૨. કિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૪૮૨ સાથે વંચાણે લેતાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળની આ પિટિશન દ્વારા, અરજદાર કિમિનલ અપ્લિકેશન નં. ૩૬૯/૨૦૧૩ દાખલ કરીને કિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી તેમજ વડોદરાના વિદ્વાન ફેમિલી કોર્ટ જજ દ્વારા તારીખ ૨૩.૪.૨૦૧૪ ના રોજ એક્ટિબિટ-૬ નીચે કિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ વચગાળાનું ભરણપોષણ મંજૂર કરતો પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, અમાન્ય, સંપૂર્ણપણે વિવેકબુદ્ધિના બિન-ઉપયોગથી દૂષિત અને કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખામીયુક્ત હોવાથી તેને પડકારવા માંગે છે.

૩. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, તેમણે હીરલ મહબુબાની ઉર્ફે ભારતી થંદાણી સાથે લગ્ન કર્યા હતા અને મેળ ન બેસવાને કારણે, પરસ્પર સંમતિથી બંનેના છૂટાછેડા થયા હતા અને બેંગલુરુ ખાતેની વિદ્વાન ફેમિલી કોર્ટ દ્વારા એમસી નં. ૧૭/૨૦૦૬ માં છૂટાછેડાનો હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ત્યારપછી અરજદાર અને સામાવાળા મળ્યા હતા અને બે-ત્રણ મુલાકાતો પછી, બંને લગ્ન કરવા માટે સંમત થયા હતા. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સમાજના રિવાજ મુજબ, અરજદાર સાથે લગ્ન કર્યા પછી સામાવાળાનું પિતાના પક્ષનું નામ બદલીને હર્ષિતા મહબુબાની કરવામાં આવ્યું હતું.

૩.૧ અરજદાર દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તેમને સામાવાળા પત્ની અને તેમના માતા-પિતા દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળાના અગાઉ

જાન્યુઆરી ૨૦૦૩ માં મુંબઈ ખાતે એક શ્રી વિરેશ ભગવાન દરિયાનાની સાથે લગ્ન થયા હતા અને તે વડોદરા ખાતે તારીખ ૩૧.૧.૨૦૦૩ ના રોજ લગ્ન નોંધણી અધિકારી સમક્ષ નોંધાયા હતા અને ત્યારબાદ સામાવાળા તેમના તત્કાલીન પતિ સાથે સ્પેનમાં રહેતા હતા. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારને એવી માહિતી આપવામાં આવી હતી કે સામાવાળા અને સદર વિરેશ દરિયાનાનીના સંમતિથી છૂટાછેડા થઈ ગયા હતા અને સામાવાળા અરજદાર સાથે લગ્ન કરવા માટે પાત્ર હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ત્યારપછી અરજદાર અને સામાવાળાના લગ્ન થયા હતા અને લગ્ન સમારોહ બેંગલુરુ ખાતે યોજાયો હતો, જેમાં અરજદાર તરફથી થોડાક સો લોકો અને સામાવાળા તરફથી માત્ર આઠ વ્યક્તિઓ હાજર રહ્યા હતા, જેમાં સામાવાળાના માતા-પિતા અને ભાઈનો સમાવેશ થતો હતો. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા અને તેમના માતા-પિતાએ એવું કારણ આપ્યું હતું કે અરજદાર અને સંબંધીઓની નજર તેમની પુત્રીના લગ્નજીવનને બગાડશે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે લગ્નનો તમામ ખર્ચ તેમણે પોતે ભોગવ્યો હતો અને તેમણે સામાવાળાને રૂ. ૨૫ લાખની કિંમતના દાગીના આપ્યા હતા.

૩.૨ એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે લગ્ન પછી, સામાવાળા અરજદારના પરિવાર સાથે તેમના કોક્સ ટાઉન હાઉસ, બેંગલુરુ ખાતે રહેવા લાગ્યા હતા, અને અરજદાર માટે તે તદ્દન અલગ વ્યક્તિઓ સાથે જીવન જીવવા જેવું હતું. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા હંમેશા તેમના ભાઈ અને માતા સાથે

ફોન પર રહેતા હતા, અને સામાવાળાના એવા આગ્રહથી અરજદાર આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા હતા કે તેમને મહિનામાં ઓછામાં ઓછું એક વખત તેમના વતનમાં મોકલવામાં આવે. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાએ વડોદરાના અનેક પ્રવાસો કર્યા હતા અને પરિવારના સભ્યો સાથેનું તેમનું વર્તન બદતરથી બદતર થતું ગયું હતું અને સામાવાળાએ અરજદાર સાથે વાતચીત કરવાનું બંધ કરી દીધું હતું. સામાવાળાએ અરજદારને પોતાની નજીક આવવા પણ દીધા ન હતા. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાના પિતા દ્વારા તેમની પુત્રી અને અરજદારને સંયુક્ત પરિવારમાંથી અલગ કરવા અને તેમની પુત્રીને કેટલીક મિલકત આપવાની માંગણી કરવામાં આવી હતી અને વડોદરામાં તેમની જરૂરિયાત માટે નાણાં આપવાની પણ માંગણી કરવામાં આવી હતી. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તેમની પાસે તે માનવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ નહોતો. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારના પિતાએ તેમની રહેણાંક મિલકત સાથે રૂ. ૨૫ લાખની રકમ આપી હતી જે આઈસીઆઈસીઆઈ બેંક ખાતામાં અનેક હપ્તાઓમાં જમા કરવામાં આવી હતી, જે સામાવાળા અને તેમની માતાનું સંયુક્ત ખાતું હતું અને આ થાપણો સામાવાળાના પિતા દ્વારા કરવામાં આવેલી માંગણી અનુસાર અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવી હતી. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાના બેંગલુરુ આગમન પછી, અરજદારના જીવનમાં કશું બદલાયું નહીં અને તેમની માતા પણ બેંગલુરુ આવી પહોંચ્યા અને ત્યારબાદ તેમના પિતા પણ બેંગલુરુ આવ્યા અને તેઓ અરજદાર અને સામાવાળાના ઘરમાં રહેતા હતા. એવી પણ

દલીલ કરવામાં આવી છે કે તેમની વચ્ચેના સંબંધો તણાવપૂર્ણ બન્યા હતા અને સામાવાળાએ દહેજ ઉત્પીડનની ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને હુમલા માટે એફઆઈઆર નં. ૧૨૨/૨૦૧૧ તરીકે ફરિયાદ નોંધાવી હતી. અરજદારને એ પણ જાણવા મળ્યું હતું કે સામાવાળાએ તેમના અગાઉના પતિ વિરેશ દરિયાનાની વિરુદ્ધ ભારતીય લગ્ન કાયદાઓ તેમજ આઈપીસી હેઠળ ફોજદારી કેસ બંને હેઠળ અનેક પિટિશનો દાખલ કરી હતી અને તેમણે તેમના અગાઉના પતિ પાસેથી કાયમી ભરણપોષણની માંગણી કરી હતી, જે કેસો પેન્ડિંગ છે અને નિયમિત ધોરણે ચલાવવામાં આવી રહ્યા હતા. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, સામાવાળાએ ડોમેસ્ટિક વાયોલન્સ એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ સી.પિટિશન નં. ૧૮૯/૨૦૧૧ દાખલ કરીને બેંગલુરુ ખાતેની અદાલતનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેમાં તેમણે માસિક ભરણપોષણ તરીકે રૂ. ૧ લાખ અને રૂ. ૧,૫૦,૦૦,૦૦૦/- ના વળતરની માંગણી કરી હતી.

૩.૩ એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદાર દ્વારા તપાસ કરતાં એવું જાણવા મળ્યું હતું કે તેમણે તેમના અગાઉના પતિ અને તેમના પરિવાર સામે ભયાનક આક્ષેપો કર્યા હતા અને તેમના પરિવારના વૃદ્ધ સભ્યોને પણ છોડ્યા નહોતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળાના શ્રી વિરેશ દરિયાનાની સાથેના અગાઉના લગ્ન હજુ પણ અસ્તિત્વમાં છે અને તેમ છતાં તેમણે હાલના અરજદાર સાથે લગ્ન કર્યા હતા.

૩.૪ એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે ડોમેસ્ટિક વાયોલન્સ એક્ટ હેઠળની કાર્યવાહીમાં, માનનીય અદાલતે સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી પિટિશનને રદ કરતો હુકમ પસાર કર્યો હતો અને ઠરાવ્યું હતું કે અરજદારે કોઈ ઘરેલું હિંસા આચરી નથી અને એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા પાસે આવકનો પૂરતો સ્ત્રોત હોવાથી અને તેમના નામે ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં રૂ. ૨૦ લાખ હોવાથી તેઓ અરજદાર પાસેથી કોઈપણ ભરણપોષણ મેળવવા માટે હકદાર નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાએ તેને બેંગલુરુ ખાતેની સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૬૭૧/૨૦૧૨ માં પડકાર્યો છે.

૩.૫ તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે તારીખ ૨.૪.૨૦૧૨ ના રોજ, તેમણે હાલના સામાવાળા, તેમના પિતા, માતા અને ભાઈ વિરુદ્ધ આઈપીસીની વિવિધ કલમો હેઠળ બેંગલુરુ ખાતેની સંબંધિત કોર્ટ સમક્ષ ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરી છે અને તે હજુ પેન્ડિંગ છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે જ્યારે સામાવાળા અને તેમના પરિવારના સભ્યોએ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ માનનીય હાઈકોર્ટ સમક્ષ ક્રિમિનલ પિટિશન નં. ૨૩૭૬/૨૦૧૨ દાખલ કરી હતી, ત્યારે માનનીય અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૦.૧૧.૨૦૧૨ ના રોજ તેને રદ કરવામાં આવી હતી અને સદર ફરિયાદ હજુ તપાસના તબક્કે છે.

૩.૬ તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સામાવાળાના અગાઉના પતિ શ્રી વિરેશ દરિયાનાનીએ સ્પેન ખાતેની કોર્ટમાં છૂટાછેડાની પિટિશન દાખલ કરી હતી, જે મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૨૮.૭.૨૦૦૬ ના હુકમથી તેને મંજૂર

કરવામાં આવી હતી અને સામાવાળાએ તેનો સ્વીકાર ન કરીને ઉચ્ચ ફોરમ સમક્ષ તેને પડકાર્યો છે. સામાવાળાએ વડોદરા ખાતેની કોર્ટ સમક્ષ શ્રી વિરેશ દરિયાનાની સાથેના પોતાના લગ્ન રદબાતલ કરવા માટે કોઈ કાર્યવાહી દાખલ કરી નથી, જોકે લગ્ન વડોદરાના લગ્ન નોંધણી અધિકારી સમક્ષ નોંધાયા હતા, કે ન તો તેમણે વડોદરા ખાતેની કોર્ટમાંથી છૂટાછેડાનો કોઈ હુકમનામું મેળવ્યો છે. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, આનો અર્થ એ થાય છે કે સામાવાળાના તેમના અગાઉના પતિ શ્રી વિરેશ દરિયાનાની સાથેના લગ્ન હજુ પણ અસ્તિત્વમાં છે અને તે રદબાતલ કરવામાં આવ્યા નથી. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સામાવાળાએ વિરેશ દરિયાનાની સામે ભરણપોષણની અપિલકેશન દાખલ કરી છે અને સામાવાળાની તરફેણમાં રૂ. ૨૦,૦૦૦/- નું વચગાળાનું ભરણપોષણ મંજૂર કરવામાં આવ્યું છે.

૩.૭ તેમણે એવી દલીલ કરી છે કે સામાવાળાએ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ વાદગ્રસ્ત ફરિયાદ/અપિલકેશન દાખલ કરી છે, જે કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સિવાય બીજું કંઈ નથી અને જેમાં ફેમિલી કોર્ટ દ્વારા વચગાળાના ભરણપોષણનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, હાલના કેસના હકીકતલક્ષી પાસાઓને ધ્યાને લેતાં, ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અને વડોદરાની ફેમિલી કોર્ટ સમક્ષ પેઝિંગ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૩૬૯/૨૦૧૮ વાળી ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવાપાત્ર છે અને વડોદરાની વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તારીખ

૨૩.૪.૨૦૧૪ ના રોજ એક્ઝિઝિટ-૬ નીચે પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ કરવાપાત્ર છે. આ તમામ ગ્રાઉન્ડ્સ પર, તેમણે હાલની અપિલકેશન મંજૂર કરવા અરજ કરી છે.

જ. સામાવાળા નં. ૧, રમેશ લાખાણીની પુત્રી અને દીપક મહબુબાનીની પત્ની રીતુ લાખાણીએ તેમની સોગંદનામાવાળી કેફિયત દાખલ કરી છે, જેમાં તેમણે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા તમામ કથનો અને દલીલોનો ઇનકાર કર્યો છે. તેમણે એવી દલીલ કરી છે કે અરજદારની પ્રથમ પત્ની પર ખૂબ જ અત્યાચારો ગુજારવામાં આવ્યા હતા અને અરજદાર અને તેમના પરિવાર દ્વારા તેને તેના સાસરેથી કાઢી મૂકવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેણે અરજદાર તેમજ તેમના પરિવાર સામે દહેજ અને માનસિક તથા શારીરિક ત્રાસ અંગે કેસો દાખલ કર્યા છે. તેમણે એવી દલીલ કરી છે કે તેમણે અને તેમના માતા-પિતાએ અરજદાર અને તેમના પરિવાર સાથે સ્પષ્ટપણે ચર્ચા કરી હતી અને તેમને પોતાના પ્રથમ લગ્ન અને પ્રથમ પતિ સાથેના છૂટાછેડાના કારણ તથા પતિ સામેની પેલિંગ મુકદ્દમાની પ્રકૃતિ વિશે જણાવ્યું હતું. તેમણે એવું પણ જણાવ્યું છે કે ઘરેલું હિંસા અંગે ફેમિલી કોર્ટ સમક્ષની કાર્યવાહીમાં, અરજદારે પોતે જ તેમના છૂટાછેડાની નકલ રજૂ કરી હતી અને સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેમના પ્રથમ પતિએ સ્પેનમાં સફળતાપૂર્વક છૂટાછેડા મેળવી લીધા હતા અને તેમણે તથા તેમના માતા-પિતાએ તેમને જણાવ્યું હતું કે તેમણે તેમના પ્રથમ પતિ વિરુદ્ધ આઈપીસીની કલમ ૪૮૮(એ), ૪૦૬, ૫૦૪, ૫૦૬(૨) અને ૧૧૪ હેઠળ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને અન્ય કેટલાક આનુષંગિક કેસો પણ છે. તેમણે એ હકીકતોનો ઇનકાર કર્યો છે કે

અરજદાર અને તેમના પરિવારે તેમને રૂ. ૨૫ લાખની કિંમતના દાગીના આપ્યા હતા. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે હાલના અરજદાર બરોડા ખાતેની ફેમિલી કોર્ટ દ્વારા હુકમ કરવામાં આવેલા ભરણપોષણની ચૂકવણી ટાળવા માટે પોતાની સામેના સમન્સ અને નોટિસો, વોરંટો ટાળીને માનનીય અદાલતના હુકમોની અવગણના કરી રહ્યા છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે પિટિશનમાં વપરાયેલી બદનક્ષીભરી ભાષા પોતે જ દર્શાવે છે કે અરજદારે તેમની પર કઈ હદ સુધી ફૂરતા આચરી છે. તેમણે એવી દલીલનો ઇનકાર કર્યો છે કે સ્પેનમાં તેમના પતિ દ્વારા મેળવવામાં આવેલ છૂટાછેડાનો હુકમનામું તેમના દ્વારા ઉચ્ચ ફોરમ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે વર્ષ ૨૦૧૨ ની આસપાસ, અરજદારે મૈસૂર સિલ્ક ઉદ્યોગ નામનો તેમનો ધમધમતો વ્યવસાય બંધ કરી દીધો હતો અને અલગ નામે તેમના રિટેલ આઉટલેટ્સ ફરી શરૂ કરવા પડ્યા હતા. તેમણે જણાવ્યું છે કે આ હોવા છતાં, અરજદારે ભરણપોષણ માટેની ક્રિમિનલ અપ્લિકેશન નં. ૩૬૯/૨૦૧૩ ના પોતાના તારીખ ૬.૬.૨૦૧૫ ના વાંધામાં પોતાના સોગંદનામામાં જણાવ્યું છે કે “આ માનનીય અદાલત તરફથી સામાવાળાને સમન્સ, નોટિસ વગેરેની બજવણી માટેનું સરનામું કોઝ ટાઈટલમાં દર્શાવ્યા મુજબનું છે” અને કોઝ ટાઈટલ નીચે મુજબ વંચાય છે:-

“મૈસૂર સિલ્ક ઉદ્યોગ, નં. ૬૨૭/૨૩, એસ.એસ. પ્લાઝા, ૧૦મો “ડી” મેઈન રોડ, ૩૦મો ક્રોસ, ૪થો બ્લોક, બેંગલુરુ.”

૪.૧ સામાવાળાના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ જાણીજોઈને માનનીય અદાલતને થાપ આપી રહ્યા છે અને તેઓ સોગંદ પર જૂઠું બોલવાની ટેવ ધરાવે છે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે તેમના પતિ દ્વારા મેળવવામાં આવેલ છૂટાછેડાનો હુકમનામું લગ્ન પહેલાં અરજદારની સંપૂર્ણ જાણમાં હતો. તેમણે ક્રિમિનલ અપ્લિકેશન નં. ૩૬૯/૨૦૧૮ ની બાબતમાં હાલના અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓનો પણ સંદર્ભ આપ્યો હતો કે જેમાં હાલના અરજદારે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે “અરજદાર એ સામાવાળાની પત્ની છે જેણે તેમનો સાથ છોડી દીધો હતો અને તેના ભૂતપૂર્વ પતિ સામે અનેક કેસો દાખલ કર્યા છે જેની સાથે તેણે છૂટાછેડા મેળવ્યા છે.” વિવિધ મુકદ્દમાઓ અને વિવિધ પાસાઓનો સંદર્ભ આપતાં, તેમણે દલીલ કરી છે કે આ પિટિશન રદ થવાને પાત્ર છે.

૫. અરજદાર વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી નિસર્ગ વ્યાસ સાથે વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી મનોજ હરિત, સામાવાળા નં. ૧ વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી પી.પી. મજમુદાર અને સામાવાળા નં. ૨ વતી વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટને વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યા. બંને પક્ષો દ્વારા પિટિશન સાથે દાખલ કરવામાં આવેલા કાગળોનું અવલોકન કર્યું. બાર પર રજૂ કરવામાં આવેલા ચુકાદાઓનું અવલોકન કર્યું.

૬. અરજદાર વતી વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી મનોજ હરિતે પિટિશનમાં વર્ણવેલી તે જ હકીકતો ભારપૂર્વક રજૂ કરી છે. આ પિટિશન સાથે દાખલ કરવામાં આવેલા વિવિધ દસ્તાવેજોનો સંદર્ભ આપતાં વિદ્વાન કાઉન્સેલની મુખ્ય દલીલ

એ છે કે હાલના સામાવાળા દ્વારા કલમ ૧૨૫ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી
 હાલની અપ્લિકેશન એ કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સિવાય બીજું કંઈ નથી.
 તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળાના તેમના અગાઉના પતિ
 સાથેના છૂટાછેડાની હકીકતને સામાવાળા દ્વારા સ્પેન કોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ
 કરીને પડકારવામાં આવી છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સ્પેન કોર્ટ દ્વારા
 આપવામાં આવેલા છૂટાછેડા એ માન્ય છૂટાછેડા હોઈ શકે નહીં. તેમણે એવી પણ
 દલીલ કરી છે કે સ્પેન કોર્ટને છૂટાછેડા આપવાની કોઈ હકૂમત નથી કારણ કે લગ્ન
 ભારતમાં સંપન્ન થયા હતા અને તે વડોદરા ખાતે નોંધાયા હતા. તેમના જણાવ્યા
 મુજબ, લગ્ન મુંબઈ ખાતે સંપન્ન થયા હોવાથી અને વડોદરા ખાતે નોંધાયા હોવાથી,
 હાલના સામાવાળાને તેમના અગાઉના પતિથી છૂટાછેડા આપવાની હકૂમત
 મુંબઈ અથવા વડોદરા કોર્ટ પાસે છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે
 સામાવાળા તેમના અગાઉના પતિ પાસેથી દર મહિને રૂ. ૨૦,૦૦૦/- જેટલું
 ભરણપોષણ મેળવી રહ્યા છે. પિટિશન સાથે દાખલ કરાયેલા વિવિધ
 દસ્તાવેજોનો સંદર્ભ આપતાં તેમણે દલીલ કરી છે કે હાલના સામાવાળાએ
 અરજદાર પાસેથી નાણાં મેળવ્યા છે અને તે પોતાના નામે અથવા પોતાની
 માતાના નામે વિવિધ ફિક્સડ ડિપોઝિટમાં જમા કરાવ્યા છે. તેમણે એવી પણ
 દલીલ કરી છે કે મહત્વપૂર્ણ હકીકતો છુપાવીને, સામાવાળા નં. ૧-પત્નીએ
 ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ વાદગ્રસ્ત અપ્લિકેશન દાખલ કરી
 છે અને તેમણે તેમના અગાઉના પતિ સામે પણ આવી જ ફરિયાદ દાખલ કરી છે.
 તેમના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળા નં. ૧ નું સમગ્ર વર્તન કાયદાની પ્રક્રિયાના

ઘોર દુરુપયોગ સમાન છે. તારીખ ૧૧.૮.૨૦૧૭ ના ફેમિલી કોર્ટ અપીલ નં. ૫૬/૨૦૧૬ માં શિલ્પા સચદેવ વિ. આનંદ સચદેવ (Shilpa Sachdev v. Anand Sachdev) ના કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખતાં, તેમણે એવી દલીલ કરી છે કે સામાવાળા નં. ૧ અને તેમના અગાઉના પતિ વચ્ચે કોઈ કાયદેસર છૂટાછેડા થયા ન હોવાથી, હાલના અરજદાર પર ભરણપોષણની રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી લાદી શકાય નહીં. આ તમામ ગ્રાઉન્ડ્સ પર, તેમણે વડોદરાની વિદ્વાન કોર્ટ સમક્ષ પેઝિંગ વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહી તેમજ સામાવાળા નં. ૧ ની તરફેણમાં વચગાળાનું ભરણપોષણ મંજૂર કરતો વિદ્વાન કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ રદ કરીને હાલની પિટિશન મંજૂર કરવા અરજ કરી છે.

૭. *તેનાથી વિપરીત*, સામાવાળા નં. ૧ વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મજમુદારે સામાવાળા નં. ૧ ની સોગંદનામાવાળી કેફિયત તેમજ પિટિશન સાથે દાખલ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનો સંદર્ભ આપતાં જણાવ્યું હતું કે અરજદાર વતી કરવામાં આવેલી કોઈપણ દલીલો ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કરી શકાય છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ દાખલ કરાયેલ બાબતોને રદ કરવા માટે નથી. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો છે, જે કલમ ૪૮૨ હેઠળની પિટિશનમાં નક્કી કરી શકાય નહીં. તેમણે અદાલતનું ધ્યાન પ્રારંભિક હુકમ તરફ પણ દોર્યું હતું જેમાં માત્ર સમાધાન માટે જ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, આ હુકમને ધ્યાને લેતાં પક્ષકારો

વચ્ચે સમાધાન થઈ શક્યું ન હોવાથી, આ એકમાત્ર ગ્રાઉન્ડ પર પિટિશન રદ થવાને પાત્ર છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે હાલની પિટિશન વિલંબ અને ક્ષતિ (delay and laches) થી દૂષિત છે કારણ કે અરજદારે સંબંધિત અદાલતની હક્કમત સ્વીકારી લીધી છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડમાં સીપીસી હેઠળની જોગવાઈ જેવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે જેમાં અદાલત શરૂઆતના તબક્કે જ દાવો ફગાવી દેવાની રજૂઆત પર વિચાર કરી શકે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સામાવાળા દ્વારા કાયદાની પ્રક્રિયાના કોઈપણ દુરુપયોગનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સામાવાળા દ્વારા સોગંદનામાવાળી કેફિયતમાં લેવાયેલા વલણને અરજદારે પ્રત્યુત્તર સોગંદનામું દાખલ કરીને પડકાર્યું નથી.

૮. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સામાવાળા નં. ૧ અને તેમના અગાઉના પતિ વચ્ચેના છૂટાછેડા અંગેના વિવાદને બંનેમાંથી કોઈપણ એક પક્ષકાર દ્વારા પડકારી શકાય છે પરંતુ હાલના અરજદાર ત્રીજો પક્ષકાર છે, અને તેથી, તેઓ આવા છૂટાછેડાને પડકારી શકે નહીં. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી છે કે સામાવાળાએ તેમના અગાઉના પતિની તરફેણમાં છૂટાછેડાનો હુકમનામું મંજૂર કરતો સ્પેન કોર્ટના હુકમ સામે કોઈ અપીલ દાખલ કરી નથી અને તેમણે હાલના અરજદાર સાથેના લગ્નની તારીખથી પ્રથમ પતિ પાસેથી કોઈ વચગાળાનું ભરણપોષણ માંગ્યું નથી. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, હાલની પિટિશન પોતે જ કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે અને તે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા મંજૂર કરાયેલ ભરણપોષણની ચૂકવણી ટાળવાનો એક પ્રયાસ છે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત

કરી હતી કે આ પિટિશન દાખલારૂપ ખર્ચ સાથે રદ કરવી જોઈએ. તેમણે ૨૦૧૨ જેએક્સ (એસસી) ૫૯૦ (2012 JX (SC) 590) માં રિપોર્ટ થયેલા દેઓકી પંઝિયારા વિ. શશી ભૂષણ નારાયણ આઝાદ (Deoki Panjhiyara v. Shashi Bhushan Narayan Azad) ના કેસમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૯. રાજ્ય વતી વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટે જણાવ્યું છે કે રાજ્ય એક ઔપચારિક પક્ષકાર છે, તેમ છતાં, તેમણે સામાવાળા નં. ૧-પત્ની વતી કરવામાં આવેલી દલીલોને સમર્થન આપ્યું છે.

૧૦. પુનઃ રજૂઆતમાં, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી મનોજ હરિતે સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા તેમના અગાઉના પતિ વિરુદ્ધ નોંધાવેલી એફ.આઈ.આર. ની વિગતોનો એ મતલબનો સંદર્ભ આપ્યો હતો કે અગાઉના પતિ દ્વારા એક કાગળ પર તેમની સહી મેળવવામાં આવી હતી અને છૂટાછેડા મેળવવા માટે તેનો દુરુપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે એવી દલીલ કરી છે કે આ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને હાલની પિટિશન મંજૂર થવી જોઈએ.

૧૧. એ પ્રસ્થાપિત કાયદો છે કે સદર સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની પિટિશન ધ્યાને લેવા માટે, ફરિયાદમાંના આક્ષેપો *પ્રથમદર્શી રીતે* કેસ બનાવે છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે અને આવી બાબતો ટ્રાયલમાં ટકી શકે તેમ છે કે કેમ તે નક્કી કરવાના હેતુસર અદાલતે આક્ષેપોની ઝીણવટભરી તપાસ કરવાની હોતી નથી. એ બાબત પણ સુસ્થાપિત છે કે જોકે હાઈકોર્ટ સદર સંહિતાની કલમ ૪૮૨

હેઠળ અંતર્ગત સત્તાઓ ધરાવે છે, પરંતુ આ સત્તાઓ વાસ્તવિક અને નક્કર ન્યાય કરવા માટે છે, જેના સંચાલન માટે જ તે અસ્તિત્વ ધરાવે છે અથવા તો અદાલતની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે વખતોવખત અવલોકન કર્યું છે કે અસાધારણ સત્તાનો ઉપયોગ સંયમપૂર્વક અને ખૂબ જ કાળજી તથા સાવધાની સાથે કરવો જોઈએ. જ્યારે અન્યાય થતો અટકાવવા માટે આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવો અનિવાર્ય હોય ત્યારે હાઈકોર્ટ સદર સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં વ્યાજબી ઠરશે.

૧૨. હાઈકોર્ટે, ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ પોતાની હકૂમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે, ફરિયાદમાંના કથનો પીનલ કોડ હેઠળ આરોપ મૂકવામાં આવેલા ગુના માટે જરૂરી એવા તત્વો બનાવે છે કે કેમ તેની તપાસ કરવી જરૂરી છે. જો કથનો પ્રથમદર્શી રીતે ગુના માટે જરૂરી એવા તત્વો બનાવતા ન હોય, તો કલમ ૪૮૨ હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરી શકાય છે. જ્યાં ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો પીનલ કોડ હેઠળ ગુનો બન્યાનું જાહેર કરતા ન હોય ત્યાં ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરી શકાય છે. આક્ષેપોની ગુણદોષની ચકાસણી કર્યા વિના, ફરિયાદને સમગ્રપણે તપાસવી જોઈએ. જોકે કાયદો એવી માંગ કરતો નથી કે ફરિયાદ ગુનાના કાનૂની તત્વોનું શબ્દશઃ પુનરાવર્તન કરે, છતાં પીનલ કોડ હેઠળ ગુનો બનવા માટે જરૂરી મૂળભૂત હકીકતો ફરિયાદમાં હોવી આવશ્યક છે.

૧૩. પોતાની અંતર્ગત હકૂમતનો ઉપયોગ કરતી અદાલતે એ તપાસ કરવી જોઈએ કે શું ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા કથનો, પ્રથમદર્શી રીતે, ગુના માટે જરૂરી એવા તત્વો બનાવે છે કે નહીં.

૧૪. બંને પક્ષે ઉપસ્થિત વિજ્ઞાન એડવોકેટો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાને લેતાં અને આ અદાલત સમક્ષ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલા દસ્તાવેજ પુરાવાઓને ધ્યાને લેતાં, એવું જણાય છે કે નીચે મુજબની હકીકતો અંગે કોઈ વિવાદ નથી:-

(૧) હાલના અરજદાર છૂટાછેડા લીધેલ વ્યક્તિ છે.

(૨) સામાવાળા નં. ૧ ના અગાઉ એક વિરેશ દરિયાનાની સાથે લગ્ન થયા હતા અને તેમણે સ્પેન કોર્ટમાંથી છૂટાછેડાનો હુકમનામું મેળવ્યો છે. અલબત્ત, અરજદારે હાલની પિટિશનમાં આ હકીકતનો વિરોધ કર્યો છે.

(૩) હાલના અરજદાર અને સામાવાળા નં. ૧ ના બેંગલુરુ ખાતે લગ્ન થયા છે, અને

(૪) સામાવાળા નં. ૧ એ બેંગલુરુ ખાતેની અદાલતમાં ઘરેલું હિંસાની અપિલકેશન દાખલ કરી છે, જેમાં તેમની ભરણપોષણ માટેની અરજ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી પરંતુ અલગ રહેઠાણ માટેની અરજ મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

(૫) તે હુકમ સામે યોગ્ય અદાલત સમક્ષ અપીલ પેન્ડિંગ છે.

(૬) હાલના સામાવાળા નં. ૧ એ તેમના અગાઉના પતિ વિરુદ્ધ ભરણપોષણની અપ્લિકેશન અને ફોજદારી કાર્યવાહી માટે અરજી દાખલ કરી છે.

(૭) સામાવાળા નં. ૧ એ હાલના અરજદાર વિરુદ્ધ ભરણપોષણ માટે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ વાદગ્રસ્ત અપ્લિકેશન દાખલ કરી છે, જેમાં વડોદરાની ફેમિલી કોર્ટ દ્વારા વચગાળાના મનાઈહુકમનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે, અને તે પેન્ડિંગ છે.

૧૫. આ સ્વીકૃત હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું જણાય છે કે હાલના અરજદારે સ્પેન કોર્ટ દ્વારા હાલના સામાવાળાના અગાઉના પતિની તરફેણમાં આપવામાં આવેલા છૂટાછેડાના હુકમનામાને એ આધાર પર પડકાર્યો છે કે સામાવાળા નં. ૧ અને તેમના અગાઉના પતિ વચ્ચેના લગ્ન મુંબઈ ખાતે સંપન્ન થયા હતા અને વડોદરા ખાતે નોંધાયા હતા, તેથી સ્પેન કોર્ટને છૂટાછેડાનો હુકમનામું આપવાની કોઈ હકૂમત નથી. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે આ બાબત સાથે દાખલ કરાયેલા સોગંદનામામાં જણાવ્યા મુજબ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા સ્પેન કોર્ટ દ્વારા છૂટાછેડાનો હુકમનામું આપવા સામે કોઈ પડકાર ફેંકવામાં આવ્યો નથી. પતિ અને પત્ની વચ્ચેના છૂટાછેડાના હુકમનામાને માત્ર બંને જીવનસાથીઓમાંથી કોઈપણ એક દ્વારા જ પડકારી શકાય છે અને કોઈ ત્રીજો પક્ષકાર તેને પડકારી શકે નહીં. તેથી, આ તબક્કે, સામાવાળા નં. ૧ ની એ રજૂઆત કે તેમના પતિએ સ્પેન કોર્ટના હુકમનામા દ્વારા તેમને છૂટાછેડા આપ્યા છે, તે માનવી પડશે.

૧૬. હવે, ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ, પતિ દ્વારા ત્યજી દેવાયેલી કોઈપણ પત્ની પતિ સામે ભરણપોષણનો દાવો કરી શકે છે. છૂટાછેડા લીધેલ પત્ની પણ અગાઉના પતિ પાસેથી ભરણપોષણ માંગી શકે છે. આ કાનૂની સ્થિતિ છે અને તેનો લાભ મેળવવા માટે, પત્ની યોગ્ય અદાલત સમક્ષ પિટિશન દાખલ કરી શકે છે. જો ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૨૫ હેઠળ કોઈ અપ્લિકેશન દાખલ કરવામાં આવે તો પતિ તેનો વિરોધ કરી શકે છે અને કાયદા અનુસાર પોતાને ઉપલબ્ધ તમામ બચાવો રેકૉર્ડ પર મૂકી શકે છે.

૧૭. જ્યાં સુધી અરજદાર વતી વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી મનોજ હરિત દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓનો સંબંધ છે, તે તદ્દન અલગ હકીકતો પર નક્કી કરવામાં આવ્યા હતા અને હાલના કેસની હકીકતોમાં લાગુ પડતા નથી.

૧૮. હવે, આ કેસમાં, દલીલો દરમિયાન તેમજ પ્લીડિંગ્સમાં જે પણ રજૂઆતો કરવામાં આવી છે, તે હકીકતલક્ષી પાસાઓ છે, જેને પુરાવા રજૂ કરીને સાબિત કરવા જરૂરી છે. આ તબક્કે, જે મુદ્દાઓ માટે પુરાવા રજૂ કરવા જરૂરી છે તે આ અદાલત દ્વારા ક્વોશિંગ પિટિશનમાં નક્કી કરી શકાય નહીં અને અરજદાર માટે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તમામ મુદ્દાઓ ઉઠાવવાનું ખુલ્લું છે.

૧૯. આ હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતાં, અરજદાર પાસે કાનૂની ઉપાય ઉપલબ્ધ હોવાથી, હાલની પિટિશન રદ થવાને પાત્ર છે અને તે રદ કરવામાં આવે છે. રુલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે.

સહી/-

(એ.પી. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.